

MYRS 24.01.2024 § 14

10/04.03.01/2024

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi alue- ja rakennepolitiikan ohjelma

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 7/ TEM

Erityistavoite: 7.1

Hakemusnumero: 900914

Hakija: Haapaveden kaupunki

Osahakija:

Toteutusaika: 1.10.2023 – 31.8.2025

Toteuttamisalue: Haapavesi

Hankekuvaus (tarve, tavoitteet, toimenpiteet):

EU pyrkii entistä vahvemmin tehostamaan biotoimialan kilpailukykyä klusterien ja arvoketjujen kehittämisen kautta Euroopan eri alueilla. Pohjois-Pohjanmaa on vahva biotalousalue, jossa on runsaasti luonnonvaroja ja yrittäjyyttä. Maakunnalla on potentiaalia nousta näissä asioissa myös vihreän siirtymän ja omavaraisuuden edelläkävijäksi Suomessa sekä Euroopassa.

Hankkeen tarkoituksena on käynnistää Biocluster Finlandin toiminta laaditun klusteristrategian pohjalta. Tavoitteena on maakunnan bioalan toimijoiden vahvempi sitominen Suomessa tapahtuvaan kehittämistoimintaan ja erityisesti toimialan verkostoihin. Hanke edistää samalla EU:n alueellista klusteriyhteistyötä, välittää tietoa vihreästä siirtymästä sekä lisää yrityksiin kohdistuvaa TKI-kehittämistä verkostoyhteistyön kautta. Yritysten välinen synergia ja yhteistyö lisääntyy. Yritykset saavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kumppanuuksia.

Klusteritoiminnan käynnistäminen edellyttää kuitenkin organisaatiota ja klusteriverkoston jäsenten kytkemistä varsinaiseen klusteritoimintaan. Bioklusterin käynnistyessä potentiaaliset verkostotoimijat (TKI-organisaatiot, yhdistykset, yritykset) sitoutetaan mukaan operatiiviseen toimintaan. Toiminnan tavoitteena on muun muassa aktivoida uutta vihreää liiketoimintaa, lisätä resurssiviisautta, vähentää päästöjä ja edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä.

Hankkeen valmisteluun osallistuneita yrityksiä olivat muun muassa Valio, Bet-Ker, Demeca, Woodgrow, Vuorenmaan maatila, Uusitalon maatila, Keskitalon maatila, KIP, Hailia, Keliber, H.A. Forest, Owatec Group, Taaleri, Stora Enso, Vestia yrityspalvelut, Nordic Umami Company, SSAB, Tracegrow, Akkuser, Timberhirs, ContentHouse, Ahola Transport, Puhuri, NordFuel ja Kanteleen Voima.

Hankkeen toimenpiteet ovat seuraavat:

Työpaketti 1: Yritysten kytkeminen klusteriverkostoon ja Biocluster Finland Oy:n toiminnan käynnistäminen

- potentiaalisten klusteriin liittyvien yritysten kontaktointi ja näiden yritysten kehitystarpeiden selvittäminen (erityisesti biotalouden valitut sisältöalat puhdas energia, luontoresurssit, ympäristöystävällisempi liikenne, uudet teknologiat, vähäpäästöinen rakentaminen, kiertotalous)
- jäsenorganisaatioiden ja klusterin välisen yhteistyön vastikkeiden määrittely ja yhteistyösopimukset (yritykset, yhdistykset, tki-organisaatiot, rahoittajat, julkinen sektori)
- jatkuvatoimisen jäsenorganisaatioiden rahoittaman klusterin perustamistoimenpiteet

Työpaketti 2: EU:n klusteriyhteistyö ja vihreän siirtymän EU:n tavoitteiden edistäminen klusterin toiminta-alueella

- Hanke jatkaa yhteistyön tiivistämistä Euroopan verkoklusterien kanssa, EU:n Cluster Collaboration Platform -yhteistyössä sekä kansainvälisissä verkostoissa EU:n klusteritavoitteiden mukaisesti. Biocluster Finland pyrkii kiinnittymään kansainvälisiin arvoketjuihin ja luomaan yhteyksien kautta toimijoilleen lisäarvoa.
- Hanke osallistuu kansainvälisiin klusteritapaamisiin ja tietovaihtoon EU:n sekä EU-klusterien välillä. Hanke saa lisätietoa kansainvälisistä verkoklusterista, näiden hyvistä käytänteistä sekä kokemuksista toimintansa järjestämisessä ja kehittämisessä.
- EU:n klusterien Eucles-laatumerkkien hakuprosessia, kriteereitä ja hyötyjä selvitetään hankkeen aikana. Laatumerkit ovat haettavissa myöhemmin kun klusteritoimintaa on 2 vuoden ajalta.
- Yhteistyön valmistelu ja käynnistäminen vihreää siirtymää edistävien klusterien ja/tai ekosysteemien välillä. Tätä edistää esimerkiksi mahdollisen Virtual incubator/webinar platform tms yhteistyöalustan kehityshakemuksen jättäminen pohjoismaiseen vihreän siirtymän klusteriyhteistyöhön Interreg Aurora -ohjelmassa.

Työpaketti 3: Hankekehittämisen tuki ja Vihreän siirtymän tapahtumat

- Yritysten kilpailukykyä ja kasvua vihreässä siirtymässä kehitetään tapahtumayhteistyön ja klusterin yrityksille avaamien uusien verkostoyhteyksien kautta. Klusteri lisää yritysten, tki-organisaatioiden, rahoittajien ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä, jotta syntyy synergiaa ja uuden vihreän liiketoiminnan mahdollisuuksia. Tapahtumia järjestetään eri puolilla Suomea klusteriverkoston kasvattamiseksi ja Biocluster Finlandin tunnettuuden lisäämiseksi.
- Eri toimijoita osallistavat tki-hankeklinitat järjestetään yhteistyössä tki-organisaatioiden kanssa. Tki-hankeklinitoissa kartoitetaan yritysten ja eri toimialojen kehitystarpeita ja suunnitellaan näihin uutta yhteistyötä ja toimialoja sekä innovaatioita kehittäviä projekteja/hankkeita. Erilaisista rahoitusmahdollisuuksista tarjotaan tietoa. Tki-toimijoille klusteri kytkee yrityksiä pilotoimaan kehittämistoimintaa, mikä lisää tutkimus- ja kehittämistoiminnan käytännölläisyyttä, kaupallistumisen nopeutumista ja uutta liiketoimintaa. Yritysten välistä yhteistyötä lisätään mm materiaalien ja resurssien käytön tehostamiseksi ja jätteen sekä päästöjen vähentämiseksi. Yritykset saavat uutta tietoa ja kilpailuetua ympäristöystävällisemmästä toiminnasta.

- Vihreän siirtymän promootiokiertueet järjestetään klusteriverkoston vahvistamiseksi sekä klusterin ja vihreän siirtymän kilpailun tunnettuuden lisäämiseksi. Yrityksiä motivoidaan ympäristöystävällisemmän toiminnan aikaansaaman kestävämmän kilpailuedun synnyttämiseen. Promootiokiertueella viestitään myös Vihreän siirtymän kilpailusta ja kannustetaan nuoria innovatiivisia, alle 10 vuotta toimineita, kasvuhakuisia yrityksiä osallistumaan siihen.
- Vihreän siirtymän kilpailu yrityksille ja siihen liittyvä palkintojenjaon gaala-tilaisuus nostavat nuoria kasvuhakuisia yrityksiä, joilla on ympäristöystävällisempi tuote tai palvelu. Kilpailun tiedot, säännöt ja jatkon aikataulu julkistetaan biocluster.fi -kotisivuilla, joilla on myös kilpailun osallistumislomake kilpailun ollessa aktiivinen. Tilaisuus kokoaa yhteen yrityksiä, rahoittajia, tutkimus- ja kehitysorganisaatioita ja klusteriverkostoa. Kilpailu ja gaala toteutetaan 1-2 kertaa hankkeen aikana.

Työpaketti 4: Bioklusterin tunnettuuden rakentaminen kansallisesti ja kansainvälisesti, viestintä ja markkinointi

- Biocluster Finland tunnettuutta lisätään alueella, Suomessa ja kansainvälisesti. Pohjois-Pohjanmaa profiloituu viestinnässä vihreän siirtymän edelläkävijäalueena, jossa on yrittäjyyttä, vahvaa tutkimusta ja puhtaat luontoresurssit. Näitä vahvuuksia hanke tuo esille toiminnassaan ja viestinnässään. Biocluster Finland nähdään EU:n pohjoisena yhteistyöklusterina kansainvälisissä tapahtumissa ja kv-yhteistyön kautta. Klusteri edustaa verkostoaan kv-messuilla. Kv-tapahtumissa klusteri edistää kansainvälistymistä ja pyrkii löytämään alueen kannalta sopivia kumppanuuksia. Klusteri kertoo myös verkostonsa jäsenyrityksistä ja vihreän siirtymän aloitteista viestinnässään.
- Vihreän siirtymän yleisiä tavoitteita edistetään verkostoyhteistyön ja avoimen viestinnän kautta (some, kotisivut, mediayhteistyö, ilmoitukset)

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset: 210 574

Ostopalvelut:

Matkakustannukset:

Kone- ja laitehankinnat:

Muut kustannukset:

Välilliset kustannukset: 84 230

Kustannukset yhteensä: 294 804

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus: 235 843

Kuntien rahoitus: 44 131

Muu julkinen rahoitus:

Yksityinen rahoitus: 14 830

Rahoitus yhteensä: 294 804

Hankearviointi, pisteet: 22/ 44

Maakuntaohjelman kehittämisteema: KT 5 A

Valmistelija: Aki Lappalainen, 040-502 1851

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027 -ohjelmaa toimintalinjan ”Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi” ja erityistavoitteen 7.1 ”Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä” osalta.

Hankkeella edistetään TKI-toiminnan kehittämistä Pohjois-Pohjanmaan oikeudenmukaista siirtymää koskevan suunnitelman mukaisesti.

Hankkeella tuetaan luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä ja kiertotalouteen liittyvien yritysverkostojen vahvistumista Pohjois-Pohjanmaalla sekä maakunnan vahvempaa liittymistä biotoimialan kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin.

Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022 - 2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 5 (Kestävästi kasvava Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A (Bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta) osalta. Hanke on Pohjois-Pohjanmaan älykkään erikoistumisen mukainen.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.